

Igone Lamarain

Euskal Herrian Euskaraz-eko kidea

«Aurrekoaren bidetik dabil Jaurlaritza... Igoal, orain, lotsa barik»

Euskal Herrian Euskarazek manifestazioa deitu du otsailaren 12rako, Donostian. Sasi guztien gainetik, euskaldun eta burujabe! leloa izango dute ardatz. EHEko kide Igone Lamarainek leloaren bi mailak azpimarratu dizkigu: norbanakoa eta herria.

ONINTZA IRURETA AZKUNE

ARGIA

Euskaldun eta burujabe: norbanakoa eta herria.

Manifestazioko leloa bi mailatan kokatzen dugu; norbanakoarenean eta herriarenean. Euskaldun bakoitzak egin behar du euskaraz bizitzeko hautua, euskaraz egin eta eragin. Gutako bakoitza izan behar da burujabe esateko “euskaraz nahi dut bizi eta hori da nire hautua”. Ahaztu gabe norbanakook komunitatea osatzen dugula.

Herri mailari dagokionez, asimilazio prozesua egon da herria bera desagerrarazteko, hizkuntza ere desagerraraziz. Asimilazio horri lehentasunez egin behar diogu aurre.

Asimilatu nahi gaituenak baditu bi tresna nagusi: espainiar eta frantziar konstituzioak. Menpeko herria gara eta ezin dugu erabaki zer nolako hizkuntza politika nahi dugun, ezin diogu euskarari lehentasunezko estatusa eman, euskarak prestigioa galdu du eta berreskuratu behar du. Horregatik diogu herriak ere izan behar duela euskalduna eta burujabea. Burujabe, menpeko izaera galtzeko eta bertatik bertara erabaki ahal izateko. Eta herri izango bagara euskalduna izango da, bestela ez gara Euskal Herria izango.

Manifestazioarekin zer lortu nahi duzue?

“Aldarrikatzea ondo dago, baina lehenengo pausoa da euskaraz egitea eta sinestea”.

Bada garaia herri euskalduna eta euskara bizitza politikoaren eta sozialaren erdigunean kokatzeko, eta daukan lehentasuna emateko. Uste dugu mobilizazioa bide hori zabaltzeko lehen urratsa izango dela. Erdigune politiko-sozialean kokatzea diogunean aldaketa sozia-

laz ari gara, euskaraz bizi nahi duen herria eraiki nahi dugu.

Bi konstituzioak aipatu dituzu. Horiek hor dauden bitartean zer egin dezake herritarrek?

Orain arte euskararen aldeko mezua zabaldu dugu, baina konpromisoa-

ren garaia da, euskaraz egin behar da eta bizi egin behar gara euskaraz. Komunitate bat badago eta hori indartzeko norbanakoaren determinazioa inportantea izango da. *Euskalduna naiz eta barro nago* leloa asko gustatzen zait. Euskaraz bizitzeko hamaika oztupo aurkituko ditut, baina nire konpromisoa eta jarduna horretan kokatuko dut. “Ni euskalduna naiz” esan eta erdaraz bizi dena euskalduna izan daiteke? Noraino heldu den asimilazioa: euskaldunak garelako diogu eta, euskaraz jakinda ere, erdaraz bizi gara.

Aldarrikatzea ondo dago, baina lehenengo pausoa da egitea eta sinestea.

Zer iritzi duzue hiru administrazioetako hizkuntza politikez?

Oinarrian dagoena da eremu guztietan hizkuntza nagusiak, legez eta izatez, gaztelania eta frantsesa izan behar direla, bi horiek dira ezagutu beharrekoak. Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan euskara ezagutzeko eskubidea daukagu, baina ezagutu beharrekoak gaztelania eta frantsesa dira. Oinarria hori dela kontuan hartuta, hiruren hizkuntza politiken helburuak argi daude, edo behintzat badakigu asmoa ez dela euskaraz bizitzea.

Eta Eusko Jaurlaritzaren hizkuntza politika?

Ofizialtasun horren atzean elebitasunaren mezua dago, baina mezu horrekin gaztelania bera da indartzen dutena. Jaurlaritzan aldaketa egon zen, sakonean hizkuntza politikan aldaketarik ez da egon, aurrekoaren bide beretik jarraitzen dute. Igoal, orain, gauzak lotsa barik egiten dituzte.

Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoako hizkuntza politikak nola ikusten ditu EHEk?

Inolako estatusik ez dauka euskarak.

Izan, egin eta eragin

2009ko azaroaren 4an bete zituen 30 urte Euskal Herrian Euskarazek. 2010ean zehar *Izan, egin, eragin. Euskal Herrian Euskaraz* dokumentala grabatzen aritu ziren, Ion Ansa zuzendaria buru. 2010eko hondarrean aurkeztu zuten ordubeteko dokumentala. Nahiz eta 30 urteko ibilbidea izan oinarri, EHEren asmoa ez da izan bideo historikoa egitea. EHEren sorrera eta bidea kontatu dute kide historikoen eta berriagoen eskutik. Alabaina, atzera baino aurrera begira jarri nahi izan dute eta ikusleari zer pentsa eman. Besteak beste, EHEko kide Jose Luis Alvarez Enparantza *Txillardeg*i, Kontxi Erro, Kar-

Dokumentalaren pasarte bat

mele Aierbe, Gabi Basañez eta bide-lagun izan dituzten euskalgintzako hainbatek haien gogoetak eta sentipenak agerian jarri dituzte lanean.

Dokumentala argia.com-en ikus daiteke.

Euskararen Erakunde Publikoa sortua da.

Euskalgintzako eragile askok oso ondo baloratu zuten sortu zenean, baina kontuan hartu behar da Parisetik sortutako erakunde delako, eta argi erakutsi dute ez dutela inolako urratsik ematen euskara sustatzearen alde. Hainbat akordio dute herriko etxeekin, baina ez dugu ikusten urrats sendorik. Aldarrikapena zegoen, eta hori baretzeko EEP sortu dute, baina ez aldarrikapen horien atzean dauden helburuak lortzeko.

Frantziak behin eta berriz esaten du zein den Errepublikaren hizkuntza nagusia.

Elebitasunaren kontzeptuak bogan jarraitzen du.

Euskalgintza ari da elebitasunaren mezuari aurre egiten. Inportantea da. Elebitasuna aukeratzeko eskubidearekin lotuta saltzen digute, bere garaian PSEk *Euskara askatasunean* aurkeztu zuen. Baina bi hizkuntzak ezagutzen ditugunok aukeratu ahal dugu, besteak ez dauka zer aukera-

tu. Elebitasunaren mezu hori gainditu behar dugu, ez du bermatzen euskaraz bizitzea.

Zein alor zehatzetan ari zarete orain lanean?

Euskaraz bizitzeko dinamikak eragin nahian gabilta. Baditugu lurgune euskaldunak, eta besteak beste UEMArekin urratsak eman nahi ditugu. Herri asko UEMAtik ateratu dituzte judizialki, beste batzuetan alderdiak erabaki du ateratzea. UEMArekin batera lan asko daukagu egiteko, tresna inportantea da lurgune horietan. EHE ere horrelako tokietan beharrezkoa da, nahiz eta euskaldunak izan.

Euskaraz bizitzeko dinamikak sortzeko toki inportanteak dira eskolak eta udalak. Udalek asko daukate egiteko, eta eragiteko, euren burua euskalduntzetik hasita. Eskolek euskalduntzen ez duten tokietan hori salatu beharko dugu, euskalduntzen duten tokietan lagundu eta euskaraz ikasteko eskubidea aldarrikatu; adibidez, Lanbide Heziketan. ■

Babeslea: Errenteriako Udala

Tel.: 943 44 96 13
euskara@errenteria.net

ERRETERIAKO UDALA

UDAL EUSKALTEGIA

Miguel Zabaleta 14, 20100 Errenteria
Telf. 943 44 96 80 euskaltegi@errenteria.net